

פארק עד הלום - הגשר

פארק עד הלום - הגשר

- הגשר נטוי על אפיק נחל לכיש בכביש החוף, סמוך לכניסה הדרומית לעיר אשדוד. ממערב לו עובר גשר הרכבת ולידו מצדית (פילבוקס) נקובת כדורים ועליה לוח זיכרון לגדוד 54 מחטיבת גבעתי.
- **ב- 29 במאי 1948 נבלם כאן צבא הפלישה המצרי, שניסה לפרוץ לעבר מבואות תל-אביב.**
- הגשר נבנה בשלהי המאה ה-19 בידי התורכים, שהקימו אותו על שלוש אומנות אדירות, העומדות על יסודות גשר קדום מן התקופה הרומית.
- מצדית הבטון שימשה בימי המנדט הבריטי, בתקופת מאורעות תרצ"ו (1936), נגד אנשי כנופיות של פורעים ערבים, שניסו לפוצץ את הגשרים.

פיצוץ גשר עד הלום

- בליל 15.5.1948 יצאה מחלקה מגדוד 51 של חטיבת גבעתי מגן-יבנה לעבר הגשר בהובילה 300 ק"ג חומר נפץ על גבי פרדות.
- בפרדס הסמוך לגן יבנה הבהיל רעש ממטרה את אחת הפרדות, וזו השליכה מעליה את השק וברחה. הפרדה השנייה סירבה בעקשנות להמשיך.
- אנשי הכוח העמיסו את חומר הנפץ על גבם והגיעו בשלום ליעדם. ניסיון הפיצוץ הראשון נכשל, אולם, לפני עלות השחר הצליחה המחלקה לפוצץ את אחת האומנות.

הקרבות בגשר עד הלום

- בצהריי שבת 29.5.48, לאחר שבועיים של לחימה קשה נגד יישובי צפון הנגב, פתח חיל הפלישה המצרי בהסתערות ישירה לעבר תל-אביב. חטיבת החי"ר המצרית השנייה, מתוגברת בפלוגת שריוניות ובגדוד תותחי שדה, יצאה ממג'דל ונעה בכביש החוף צפונה.
- היא נבלמה ליד הגשר המפוצץ, וכוח הנדסה מצרי החל בבניית גשר ביילי. תנועתה אותרה בתצפית מקיבוץ ניצנים. מח"ט גבעתי, שמעון אבידן, לחץ על המטכ"ל להשקיע את מרב מאמציו לבלימת הפריצה המצרית.

עז הלום - התקפה אווירית

- ארבעה מטוסים מדגם מסרשמידט (אויה 210 - C) שהגיעו באותו יום לארץ, נשלחו להפציץ את הגשר. המטוסים פעלו מול אש נ"מ חזקה וסבלו מתקלות טכניות רבות. למרות זאת, הצליחו להבהיל את המצרים שהתרכזו ליד הגשר, ואלה התארגנו בחניון מוגן.

עד הלום – מיצדית (פילבוקס)

עד הלום - הקרבות

- בליל 30-31 במאי פשטו שתי פלוגות של גבעתי על הריכוז המצרי והטרידוהו. במבצע 'פלשת', שהתקיים בליל 2-3 ביוני 1948 ושנועד להנחית מהלומה על צבא הפלישה המצרי, השתתפו 1150 חיילים מחטיבת גבעתי, מתוגברים בצוותי קרב מחטיבת הנגב ומהאצ"ל. לאחר קרב קשה נאלצו כוחותינו לסגת תוך אבדות כבדות: כ- 50 הרוגים ונעדרים.
- הקרב הנועז ביותר היה בגזרה שבין הגשר למצדית. שם הסתערו יחידות מגדוד 54 של גבעתי על ביצורי המצרים, אך לא הצליחו להכריעם.

עד הלום - הקרבות

- בליל ה- 7-8 ביוני שבו ותקפו חיילים מחטיבת גבעתי ומחטיבת הנגב את מתחם אשדוד.
- הכפר הערבי איסדוד נכבש, אך ההתקפה באזור הגשר ותחנת הרכבת שמדרום לו נכשלה, וכל כוחותינו נסוגו. אזור הגשר נכבש רק ב- 27 באוקטובר 1948, לאחר שהמצרים נטשו את השטח בעקבות תבוסתם במבצע "יואב".

עד הלום - קיר ההנצחה

ללוחמים
שזעקו
עד הלום
נפלו ולא זכו
ב יוני 1948
כ"ה אייר תש"ח

עד הלום - עמדת ויקרס

עד הלום - עמדת הויקרס

- בסוף מאי 1948 יצקו חיילי הצבא המצרי את העמדה מבטון גלי בצפון-מערב מתחם איסדוד, לאחר שהתקדמותם לעבר תל-אביב נעצרה ליד גשר "עד-הלום" המופצץ ולאחר התקפתם הראשונה של מטוסי הקרב הישראליים. העמדה הפתיעה את כוחות צה"ל, שתקפו את מתחם איסדוד בליל 2-3 ביוני 1948, בטרם ההפוגה הראשונה.
- * ויקרס - מכונת ירייה בינונית ששימשה את צה"ל ואת מדינות ערב במלחמת השחרור.

עד הלום – אובליסק מצרי

